

BOARD OF STUDIES
NEW SOUTH WALES

2007
**HIGHER SCHOOL CERTIFICATE
EXAMINATION**

Classical Greek Continuers

General Instructions

- Reading time – 5 minutes
- Working time – 3 hours
- Write using black or blue pen
- Answer all questions in the writing booklet provided
- Extra writing booklets are available

Total marks – 100

Section I Pages 2–5

40 marks

- Attempt Questions 1–3
- Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Section II Pages 6–9

40 marks

- Attempt Questions 4–6
- Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Section III Pages 10–11

20 marks

- Attempt Question 7
- Allow about 40 minutes for this section

Section I — Prescribed Text – Thucydides, IV

40 marks

Attempt Questions 1–3

Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

	Marks
Question 1 (20 marks)	
Translate BOTH extracts into ENGLISH.	8

(a) πάντων δὲ φανερώτατος Βρασίδας ἐγένετο. τριηραρχῶν γὰρ καὶ ὄρῶν τοῦ χωρίου χαλεποῦ ὅντος τοὺς τριηράρχους καὶ κυβερνήτας, εἴ που καὶ δοκοίη δυνατὸν εἶναι σχεῖν, ἀποκνοῦντας καὶ φυλασσομένους τῶν νεῶν μὴ ξυντρίψωσιν, ἐβόα λέγων ὡς οὐκ εἰκὸς εἴη ξύλων φειδομένους τοὺς πολεμίους ἐν τῇ χώρᾳ περιιδεῖν τεῖχος πεποιημένους, ἀλλὰ τάς τε σφετέρας ναῦς βιαζομένους τὴν ἀπόβασιν καταγνύναι ἐκέλευε, καὶ τοὺς ξυμμάχους μὴ ἀποκνῆσαι ἀντὶ μεγάλων εὔεργεσιῶν τὰς ναῦς τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν τῷ παρόντι ἐπιδοῦναι, ὀκείλαντας δὲ καὶ παντὶ τρόπῳ ἀποβάντας τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τοῦ χωρίου κρατῆσαι.

THUCYDIDES, IV. 11.4

Question 1 continues on page 3

Marks

Question 1 (continued)

- (b) χρόνον μὲν οὖν τινὰ ὀλίγον οὕτω πρὸς ἄλλήλους
ἡκροβολίσαντο· τῶν δὲ Λακεδαιμονίων οὐκέτι ὁξέως
ἐπεκθεῖν ἥ προσπίπτοιεν δυναμένων, γνόντες αὐτοὺς οἱ
ψιλοὶ βραδυτέρους ἥδη ὅντας τῷ ἀμύνασθαι, καὶ αὐτοὶ τῇ
τε ὅψει τοῦ θαρσεῖν τὸ πλεῖστον εἰληφότες
πολλαπλάσιοι φαινόμενοι καὶ ξυνειθισμένοι μᾶλλον
μηκέτι δεινοὺς αὐτοὺς ὄμοίως σφίσι φαίνεσθαι, ὅτι οὐκ
εὐθὺς ἄξια τῆς προσδοκίας ἐπεπόνθεσαν, ὥσπερ ὅτε
πρῶτον ἀπέβαινον τῇ γνώμῃ δεδουλωμένοι ώς ἐπὶ
Λακεδαιμονίους, καταφρονήσαντες καὶ ἐμβοήσαντες
ἀθρόοι ὥρμησαν ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔβαλλον λίθοις τε καὶ
τοξεύμασι καὶ ἀκοντίοις, ώς ἔκαστος τι πρόχειρον εἶχεν.
γενομένης δὲ τῆς βοῆς ἄμα τῇ ἐπιδρομῇ ἐκπληξίς τε
ἐνέπεσεν ἀνθρώποις ἀήθεσι τοιαύτης μάχης καὶ ὁ
κονιορτὸς τῆς ὕλης νεωστὶ κεκαυμένης ἔχωρει πολὺς
ἄνω, ἀπορόν τε ἦν ἵδεῖν τὸ πρὸ αὐτοῦ ὑπὸ τῶν τοξευμάτων
καὶ λίθων ἀπὸ πολλῶν ἀνθρώπων μετὰ τοῦ κονιορτοῦ ἄμα
φερομένων.

THUCYDIDES, IV. 34.1–2

End of Question 1

Question 2 (10 marks)

Read the extract, then answer the questions that follow. Use the extract and your knowledge of the text in your answers.

ἀφικομένων δὲ αὐτῶν διελέλυντο εὐθὺς αἱ σπονδαὶ αἱ περὶ Πύλον, καὶ τὰς ναῦς οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπήτουν, καθάπερ ξυνέκειτο· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐγκλήματα ἔχοντες ἐπιδρομήν τε τῷ τειχίσματι παράσπονδον καὶ ἄλλα οὐκ ἀξιόλογα δοκοῦντα εἶναι οὐκ ἀπεδίδοσαν, ισχυριζόμενοι ὅτι δὴ εἴρητο, ἐὰν καὶ ὅτιοῦν παραβαθῆ, λελύσθαι τὰς σπονδάς. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀντέλεγόν τε καὶ ἀδίκημα ἐπικαλέσαντες τὸ τῶν νεῶν ἀπελθόντες ἐς πόλεμον καθίσταντο. καὶ τὰ περὶ Πύλον ὑπ’ ἀμφοτέρων κατὰ κράτος ἐπολεμεῖτο.

THUCYDIDES, IV. 23.1–2

(a) Outline the context of the arrival referred to in the first three words of the extract.	2
(b) What were the terms of the truce mentioned at the beginning of the extract?	2
(c) Why were hostilities resumed?	2
(d) What were the immediate and longer-term consequences at Pylos of the resumption of hostilities?	4

In Question 3 you will be assessed on how well you:

- demonstrate an understanding of the prescribed text
 - present a sustained, logical and well-structured answer to the question
-

Marks

Question 3 (10 marks)

Choose ONE of the following questions. Write an essay of two or three pages in length.

- (a) λαβών δὲ ἂ ἡτήσατο, ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ὄρμήσας ὥστε 10
μὴ ἵδειν ἔκείνους, κατὰ τὸ αἰεὶ παρεῖκον τοῦ
κρημνώδοντος τῆς νήσου προσβαίνων, καὶ ἦ οἱ
Λακεδαιμόνιοι χωρίου ἴσχύι πιστεύσαντες οὐκ
ἐφύλασσον, χαλεπῶς τε καὶ μόλις περιελθὼν ἔλαθε,
καὶ ἐπὶ τοῦ μετεώρου ἐξαπίνης ἀναφανεὶς κατὰ
νώτου αὐτῶν τοὺς μὲν τῷ ἀδοκήτῳ ἐξέπληξε, τοὺς
δὲ ἂ προσεδέχοντο ἵδοντας πολλῷ μᾶλλον
ἐπέρρωσεν.

THUCYDIDES, IV. 36.2

Analyse the way in which Thucydides dramatises the action in this extract and elsewhere in the Pylos episode.

OR

- (b) Analyse the part played by Cleon in the Pylos episode. 10

Section II — Prescribed Text – Euripides, *Electra*

40 marks

Attempt Questions 4–6

Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

	Marks
Question 4 (20 marks)	
Translate BOTH extracts into ENGLISH.	
(a) νυκτὸς δὲ τῆσδε πρὸς τάφον μολὼν πατρὸς	90
δάκρυνά τ' ἔδωκα καὶ κόμης ἀπηρξάμην	
πυρῷ τ' ἐπέσφαξ' αἷμα μηλείου φόνου,	
λαθὼν τυράννους οἵ κρατοῦσι τῆσδε γῆς.	
καὶ τειχέων μὲν ἐντὸς οὐ βαίνω πόδα,	
δυοῖν δ' ἄμιλλαν ξυντιθεὶς ἀφικόμην	95
πρὸς τέρμονας γῆς τῆσδ', ἵν' ἐκβάλω ποδὶ	
ἄλλην ἐπ' αἰαν, εἴ με τις γνοίη σκοπῶν,	
ζητῶν τ' ἀδελφήν· φασὶ γάρ νιν ἐν γάμοις	
ζευχθεῖσαν οίκεῖν οὐδὲ παρθένον μένειν·	
ώς συγγένωμαι καὶ φόνου ξυνεργάτιν	100
λαβὼν τά γ' εἴσω τειχέων σαφῶς μάθω.	

EURIPIDES, *Electra*, 90–101

Question 4 continues on page 7

Marks	
Question 4 (continued)	
(b)	
Ορ.	τί δῆτα δρῶμεν μητέρ'; ή φονεύσομεν;
Ηλ.	μῶν σ' οἶκτος εἶλε, μητρὸς ώς εἶδες δέμας;
Ορ.	φεῦ· πῶς γὰρ κτάνω νιν, ἡ μ' ἔθρεψε κάτεκεν;
Ηλ.	ώσπερ πατέρα σὸν ἥδε κάμὸν ὥλεσεν. 970
Ορ.	ὦ Φοῖβε, πολλήν γ' ἀμαθίαν ἐθέσπισας . . .
Ηλ.	ὅπου δ' Ἀπόλλων σκαιὸς ἦ, τίνες σοφοί·
Ορ.	ὅστις μ' ἔχρησας μητέρ', ἦν οὐ χρῆν, κτανεῖν.
Ηλ.	βλάπτῃ δὲ δὴ τί πατρὶ τιμωρῶν σέθεν;
Ορ.	μητροκτόνος νῦν φεύξομαι, τόθ' ἀγνὸς ὕν. 975
Ηλ.	καὶ μή γ' ἀμύνων πατρὶ δυσσεβῆς ἔσῃ.
Ορ.	ἔγὼ δὲ μητρὸς —; τῷ φόνου δώσω δίκας;
Ηλ.	τῷ δ' ἦν πατρῷαν διαμεθῆς τιμωρίαν;
Ορ.	ἄρ' αὕτ' ἀλάστωρ εἴπ' ἀπεικασθεὶς θεῶ;
Ηλ.	ἱερὸν καθίζων τρίποδ'; ἔγὼ μὲν οὐ δοκῶ. 980
Ορ.	οὐδ' ἂν πιθοίμην εὖ μεμαντεῦσθαι τάδε.

EURIPIDES, *Electra*, 967–981

End of Question 4

Question 5 (10 marks)

Read the extract, then answer the questions that follow. Use the extract and your knowledge of the text in your answers.

Ηλ. ὅδ' ἔσθ' ὁ σώσας κεῖνον, εἴπερ ἔστ' ἔτι.

Ορ. ἔα·

τί μ' ἐσδέδορκεν ὥσπερ ἀργύρου σκοπῶν
λαμπρὸν χαρακτῆρ'; ἢ προσεικάζει μέ τῳ;

Ηλ. ἵσως Ὁρέστου σ' ἥλιχ' ἥδεται βλέπων.

560

Ορ. φίλου γε φωτός. τί δὲ κυκλεῖ πέριξ πόδα;

Ηλ. καύτῃ τόδ' εἰσορῶσα θαυμάζω, ξένε.

Πρ. ὃ πότνι', εῦχουν, θύγατερ Ἡλέκτρα, θεοῖς.

Ηλ. τί τῶν ἀπόντων ἢ τί τῶν ὄντων πέρι;

Πρ. λαβεῖν φίλον θησαυρόν, ὃν φαίνει θεός.

565

Ηλ. ἴδού· καλῶ θεούς. ἢ τί δὴ λέγεις, γέρον;

Πρ. βλέψων νυν ἐς τόνδ', ὃ τέκνον, τὸν φίλτατον.

Ηλ. πάλαι δέδορκα, μὴ σὺ γ' οὐκέτ' εὖ φρονῇς.

Πρ. οὐκ εὖ φρονῶ γὰρ σὸν κασίγνητον βλέπων;

Ηλ. πῶς εἶπας, ὃ γεραί', ἀνέλπιστον λόγον;

570

Πρ. ὁρᾶν Ὁρέστην τόνδε τὸν Ἀγαμέμνονος.

Ηλ. ποῖον χαρακτῆρ' εἰσιδών, φί πείσομαι;

Πρ. οὐλὴν παρ' ὀφρύν, ἢν ποτ' ἐν πατρὸς δόμοις
νεβρὸν διώκων σοῦ μέθ' ἡμάχθη πεσών.

Ηλ. πῶς φής; ὁρῶ μὲν πτώματος τεκμήριον.

575

Πρ. ἔπειτα μέλλεις προσπίτνειν τοῖς φιλτάτοις;

Ηλ. ἀλλ' οὐκέτ', ὃ γεραιέ· συμβόλοισι γὰρ
τοῖς σοῖς πέπεισμαι θυμόν.

EURIPIDES, *Electra*, 557–578

(a) Explain ὁ σώσας (line 557).	2
(b) Explain the simile in lines 558–9.	2
(c) Identify and explain an example of dramatic irony in this extract.	2
(d) Explain the change in Electra's attitude which is indicated in lines 577–8.	4

In Question 6 you will be assessed on how well you:

- demonstrate an understanding of the prescribed text
 - present a sustained, logical and well-structured answer to the question

Question 6 (10 marks) **Marks**

Choose ONE of the following questions. Write an essay of two or three pages in length.

- (a) πέποιθα δ᾽ ἡ χρὴ μηκέθ᾽ ἡγεῖσθαι θεούς,
εἰ τᾶδικ' ἔσται τῆς δίκης ύπερτερα. 10

EURIPIDES, *Electra*, 583–84

Analyse the ways in which the moral issues of revenge are addressed by Euripides in this extract and throughout *Electra*.

OR

- (b) Analyse Electra's response to the arguments Clytemnestra uses to justify the murder of Agamemnon. **10**

Section III — Unseen Texts

20 marks

Attempt Question 7

Allow about 40 minutes for this section

Question 7 (20 marks)	Marks
------------------------------	--------------

Translate BOTH extracts into ENGLISH.

- (a) **Electra informs the Fury-ridden Orestes that Menelaus and Helen have arrived in Argos.** 9

*Electra: Listen to me now, my brother,
While the Furies allow you a clear mind.*

- Ορ. λέξεις τι καινόν; κεὶ μὲν εὖ, χάριν φέρεις·
εἰ δ' εἰς βλάβην τιν', ἄλις ἔχω τοῦ δυστυχεῖν.
Ηλ. Μενέλαος ἥκει, σοῦ κασίγνητος πατρός,
ἐν Ναυπλίᾳ δὲ σέλμαθ' ὥρμισται νεῶν.
Ορ. πῶς εἶπας; ἥκει φῶς ἐμοῖς καὶ σοῖς κακοῖς
ἀνήρ ὁμογενῆς καὶ χάριτας ἔχων πατρός;
Ηλ. ἥκει, τὸ πιστὸν τόδε λόγων ἐμῶν δέχου,
Ἐλένην ἀγόμενος Τρωικῶν ἐκ τειχέων.
Ορ. εἰ μόνος ἐσώθη, μᾶλλον ἂν ζηλωτὸς ἦν·
εἰ δ' ἄλοχον ἄγεται, κακὸν ἔχων ἥκει μέγα.

EURIPIDES, *Orestes*, 239–248

- δυστυχέω *I am unfortunate*
σέλματα νεῶν *oared ships*
ζηλωτός *to be envied*

Question 7 continues on page 11

Question 7 (continued)

- (b) **The Argives seize an opportunity to strengthen their position against the Lacedaemonians.** 11

The Corinthians said that since the Lacedaemonians had made a treaty with the Athenians, formerly their bitterest enemies, not for the good of the Peloponnese but for its enslavement, the Argives ought to be considering how the Peloponnese could be saved . . . and they asserted that many would join them through hatred of the Lacedaemonians. The Corinthians, having suggested these things, went home.

Οἱ δὲ τῶν Ἀργείων ἄνδρες ἀκούσαντες ἐπειδὴ ἀνήνεγκαν τοὺς λόγους ἐς τε τὰς ἀρχὰς καὶ τὸν δῆμον, ἐψηφίσαντο Ἀργεῖοι, καὶ ἄνδρας εἴλοντο δώδεκα πρὸς οὓς τὸν βουλόμενον τῶν Ἑλλήνων ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι πλὴν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων· τούτων δὲ μηδετέροις ἔξειναι ἄνευ τοῦ δήμου τοῦ Ἀργείων σπείσασθαι. ἐδέξαντό τε ταῦτα οἱ Ἀργεῖοι μᾶλλον, ὅρῶντες τόν τε Λακεδαιμονίων σφίσι πόλεμον ἐσόμενον (ἐπ’ ἔξόδῳ γὰρ πρὸς αὐτὸὺς αἱ σπονδαὶ ἦσαν) καὶ ἂμα ἐλπίσαντες τῆς Πελοποννήσου ἡγήσεσθαι. κατὰ γὰρ τὸν χρόνον τοῦτον ἥ τε Λακεδαιμονίων μάλιστα δὴ κακῶς ἤκουσε καὶ ὑπερώφθη διὰ τὰς ξυμφοράς, οἵ τε Ἀργεῖοι ἄριστα ἔσχον τοῖς πᾶσιν, οὐ ξυναράμενοι τοῦ Ἀττικοῦ πολέμου, ἀμφοτέροις δὲ μᾶλλον ἔνσπονδοι ὅντες ἐκκαρπωσάμενοι. οἱ μὲν οὖν Ἀργεῖοι οὔτως ἐς τὴν ξυμμαχίαν προσεδέχοντο τοὺς ἐθέλοντας τῶν Ἑλλήνων.

THUCYDIDES, V. 28

ἐπ’ ἔξόδῳ	<i>at an end</i>
κακῶς ἤκουσε	<i>gained a bad reputation</i>
ὑπεροράω	<i>I despise</i>
ἐκκαρπόμαι	<i>I enjoy the benefit</i>

End of paper

BLANK PAGE